

Monumentnummer*: 530318

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 27 december 2006
Kadaster deel/nr 82638/151

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Zaandam	Zaanstad	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Zaandam	K			13572
Zaandam	K			14140

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 27: PRODUKTIE- EN BEPROEVINGSGEBOUW, B5-272A.

Inleiding

Dit voormalig PRODUKTIE- EN BEPROEVINGSGEBOUW oftewel Gebouw B5 (272A), onderdeel van de Artillerie-Inrichtingen, is rond 1930 gebouwd als werkplaats voor de productie en beproeving van loodazide, een belangrijk detonatiemiddel dat in het Interbellum slagkwik als detonatiemiddel verving. Deze ontwikkeling had de Artillerie-Inrichtingen tot deze nieuwbouw gedwongen. Gebouw B5 maakt onderdeel uit van het B-cluster (de B staat voor Beproeving) dat voor het merendeel uit testgebouwen voor munitie bestaat en vrijwel centraal op het Hembrugterrein ligt. Gezien het immer aanwezige ontploffingsgevaar is het gebouw vrij gelegen. Bij het B-cluster zijn aarden wallen en het zgn. Reigersbos oftewel schokbos aangelegd om bij ontploffing losvliegend materiaal op te vangen. De waterlopen moesten voorkomen dat brand oversloeg en konden bluswater leveren.

Omschrijving

Gebouw B5 telt twee bouwlagen op een vierkante plattegrond onder een plat dak afgedekt met bitumen. Het gebouw is deels opgetrokken in baksteen en deels (west- en zuidzijde) in beton. De muren zijn opgemetseld in staand verband met als bijzonderheid klezortjes bij sommige ramen (zie noordzijde). Aan de noordzijde bevindt zich een (recente) stalen trap naar de tweede bouwlaag. De gevels zijn regelmatig ingedeeld met smalle, verticale meerruits vensterstroken. De houten deuren zijn voorzien van 12 onregelmatige ruitjes. Ter plaatse van de tweede bouwlaag is de betonnen muur tot op de hoogte van het dak opgetrokken. De 50cm dikke betonnen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

muren met steunberen aan de achterzijde omvatten een open testruimte en waren bestemd om de uitwerking van een ontploffing te beperken. Uit de plank- en nerfstructuur in het beton volgt dat het bouwwerk ter plaatse is gegoten. De ruimte is toegankelijk aan de zuidzijde via een rechthoekige opening en aan de westzijde via een rondboogopening in het beton. Naast de opening aan de zuidzijde is een metalen klimladder geplaatst.

Het interieur bestaat uit een opslagruimte, een kantoorruimte en werkplaatsen. Opvallend element is het stalen schuifluikje voor waarneming.

Waardering

Het voormalig PRODUKTIE- EN BEPROEVINGSGEBOUW B5 is van cultuurhistorische en - meer in het bijzonder - militair-historische waarde als uniek en gaaf bewaard gebleven productie- en beproevingsgebouw voor munitie met loodazide uit het Interbellum. Het gebouw is tevens van groot belang als historisch-functioneel onderdeel van het Hembrugterrein en de Stelling van Amsterdam in het algemeen alsmede van het B(eproevings)-cluster in het bijzonder. Het is voorts van typologische waarde als beproevingsgebouw met een aparte buitenruimte omgeven met betonnen wanden.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Productiehal

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument